

MUINSUSKAITSEAMET

Tallinna Linnaplaneerimise Amet
tlpa@tallinnlv.ee

03.03.2021 nr 1.1-7/593

Ranna tee 1 asuva paviljoni ja Merivälja muuli kultuurimälestiseks tunnistamise ettepanek

Edastame Teile Muinsuskaitseameti seisukohta Tallinnas, Piritas linnaosas, Ranna tee 1 (KÜ 78402:204:8440) kinnistul asuv Merivälja sadamakai reisijate laeva- ja bussiootepaviljoni ning Merivälja muuli kultuurimälestiseks tunnistamise ettepaneku kohta.

Varasemad asjaolud

03.06.2015 algatas Tallinna Linnavalitsus (korraldus nr 874-k) detailplaneeringu koostamise eesmärgiga määrata ehitusõigus Ranna tee 1 kinnistule jahisadama rajamiseks ja ühe kuni 11 m kõrguse sadamahoone ehitamiseks. 2017. aastal koostati kinnistule detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimused, milles ei arvestatud kinnistul asuva 1968. aastal ehitatud Merivälja sadamakai reisijate laeva- ja bussiootepaviljoni kultuuriväärtusega.

2020. aasta kevadel koostati Eesti Kunstiakadeemia muinsuskaitse ja konserveerimise osakonna arhitektuuri konserveerimise ja restaureerimise täiendkoolitusel lõputöö „Merivälja sadamakai reisijate laeva- ja bussiootepaviljon maastikuarhitektuurse ansambli osana“ (https://digiteek.artun.ee/fotod/loputood/taiendkoolitus/event_id-309). Lõputöö põhjal tehti Muinsuskaitseametile ettepanek võtta laeva- ja bussiootepaviljon koos Merivälja muuliga riikliku kultuurimälestisena kaitse alla.

Enne mälestiseks tunnistamise menetluse algatamist peab amet muuhulgas küsima arvamust asukohajärgselt kohaliku omavalitsuse üksuselt (alus: muinsuskaitseadus §16). Muinsuskaitseamet pöörduski esmalt seisukoha saamiseks Tallinna Linnaplaneerimise Amet (TLPA) poole, kes hindas Merivälja sadamakai laeva- ja bussiootepaviljoni koos muuliga linnaruumiliselt väärtuslikuks ansambliks, mille arhitektuurne lahendus väärrib säilitamist. TLPA muinsuskaitse komisjon (vastavalt 26.08.2020 peetud koosolekule) oli seisukohal, et tegemist on väärtusliku objektiga eelkõige kohalikul tasandil, mistõttu pooldati hoone tunnistamist väärtuslikuks üksikobjektiks läbi detailplaneeringu menetluse.

12.11.2020 pöördus TLPA Muinsuskaitseameti poole projekteerimistingimuste (Ranna tee 1 ootepaviljon) kohta seisukoha saamiseks. Muinsuskaitseamet oli seisukohal, et paviljoni kasutusele võtmine on võimalik ja väga soositav, kuid kõikide ehituslike muudatuste kavandamise eesmärgiks peaks olema paviljoni välisilme ja konstruktsioonide maksimaalne säilitamine ning laeva- ja bussiootepaviljoni algupärase projektlahendusega arvestamine.

2020. aasta lõpus edastas TLPA Muinsuskaitseametile kirja, milles teatas, et on algatanud Ranna tee 1 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu menetluse lõpetamise, kuna ootepaviljoni säilitamine on vastuolus detailplaneeringu lähtetingimuste ja esitatud planeeringulahendusega, detailplaneeringu menetlust ei ole lõpule viidud kolme aasta jooksul alates uue planeerimiseaduse jõustumisest, planeeringule on jõuline kohalikke elanikke esindavate seltside vastuseis, keskkonnauuringute osas ei ole saavutatud kokkulepet ning seoses Reidi tee

ehitusega on muutunud Tallinna lahe keskkonningimused.

Lisaks märgiti kirjas, et detailplaneeringu algatamise korralduse kehtetuks tunnistamine on eelduseks hoone rekonstrueerimise ehitusprojekti menetlemisele ning Muinsuskaitseameti poolt laeva- ja bussiootepaviljoni ning Merivälja muuli riiklikuks kultuurimälestiseks tunnistamise menetluse jätkamisele. Detailplaneeringu koostamise soovi korral tuleb esitada uus nõuetekohane detailplaneeringu algatamisettepanek pärast Muinsuskaitseameti kultuurimälestiseks tunnistamise menetluse lõppu.

Muinsuskaitseamet toonitas TLPA-le saadetud vastuskirjas, et uue detailplaneeringu võib algatada ka enne kultuurimälestiseks tunnistamise menetluse lõppu, märkides paviljon säilitatavaks objektiks.

Muinsuskaitseamet on senini olnud äraootaval seisukohal just poolelioleva detailplaneeringu menetluse edasise käigu osas, aga ka võimaliku uue detailplaneeringu algatamise ja selle eesmärkide sõnastamise, sh kompleksi määratlemise osas väärtusliku üksikobjektina.

Muinsuskaitseameti seisukoht

Muinsuskaitseamet leiab, et Ranna tee 1 paviljoni ja muuli näol on tegemist erandliku funktsiooni jaoks rajatud ja ümbritseva linnaruumiga hästi haakuvate rajatistega, mis on oma ajastu huvitava arhitektuuri näited ning mille hoidmine on oluline, kuna hoiab Tallinna arhitektuurilist mitmekihilisust.

Tunnustame Tallinna Linnavalitsuse head tahet käsitleda paviljoni ja muuli kohaliku tähtsusega, väärtuslike üksikobjektidena, tunnistades rajatiste kultuuriväärtuse olemasolu ja soovi neid säilitada!

Muinsuskaitseamet toetab kohalikus kontekstis oluliste, riiklike mälestistena mitte kaitse all olevate mäluobjektide varasemalt aktiivsemat mõtestamist, väärtustamist ja esile tõstmist. Selleks annab muuhulgas toetava suunise ka planeerimisseadus, mis võimaldab kohalikul omavalitsusel kohalikus kontekstis oluliste objektide määramist väärtuslikeks üksikobjektideks ja neile kaitse- ja kasutustingimuste andmist. Kohalikule omavalitsusele võimaluse ja vastutuse andmine kultuuripärandi hoidmises osalemiseks toetab muinsuskaitseadusest tulenevat põhimõtet, mille kohaselt on kultuuripärandi väärtustamine ja säilitamine ühiskonna ühine kohustus. Väärtuslike üksikobjektide määratlemine võimaldab pärandi mõtestamisse veelgi vahetumalt erinevate osapoolte kaasamist.

Oleme seisukohal, et Ranna tee 1 paviljon ja Merivälja muul võiksid olla sellised objektid, mis on väärtustatud ja hoitud kohalikul tasandil ehk väärtuslike üksikobjektidena. Just kohaliku kogukonna initsiatiiv on olnud Ranna tee 1 paviljoni ja muuli väärtustamisel ja hoidmisel äärmiselt suur, mis on viinud otsuseni lõpetada detailplaneeringu menetlus, kus pole neid rajatise kultuuriväärtuslikeks objektideks hinnatud. Oleme seisukohal, et väärtuslikeks üksikobjektideks tunnistamine võimaldab seada kultuuriväärtuslikule objektile operatiivsemalt kaitse- ja kasutustingimused kui kultuurimälestiseks tunnistamine, mille menetlusaeg võib kujuneda aastate pikkuseks. Näeme selles soodsat võimalust paviljon kiiremini kasutusele võtta, jäämata ootama riiklikku kaitse rakendamist.

Peame oluliseks, et hoonele uue funktsiooni leidmisel arvestataks hoone originaallahendusega ning selle kasutusele võtmisel ja võimalike muudatuste kavandamisel säiliks hoone algupärane unikaalne arhitektuurne lahendus.

Muinsuskaitseamet toetab Ranna tee 1 paviljoni ja Merivälja muuli määramist väärtuslikeks üksikobjektideks läbi planeeringumenetluse või muul viisil ning hetkel ei algata paviljoni ja muuli riiklikuks kultuurimälestiseks tunnistamise menetlust. Asjaolude muutumisel (nt uus

detailplaneering ei taga objektide ja nende väärtuste säilimist või uut planeeringut ei algatata ja planeeringumenetluse kaudu rajatistele juriidiliselt kohaliku kaitse seadmist ei toimu) on Muinsuskaitseamet valmis paviljoni ja muuli mälestiseks tunnistamist uuesti kaaluma.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kersti Siim

kaitsekorralduse peaspetsialist

+372 5385 1303

Kersti.Siim@muinsuskaitseamet.ee

Koopia: Merivälja Aedlinna Selts (merivaljaselts@gmail.com)